

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w sprawach środowiskowych w prawie unijnym

Małgorzata Kwiedacz-Palosz
Fundacja ClientEarth Prawnicy dla Ziemi

Warszawa, 25 września 2019 r.

ClientEarth – kim jesteśmy?

- organizacja non-profit zajmująca się prawem środowiska
- łącząc prawo, naukę i politykę publiczną działamy na rzecz środowiska naturalnego
- zmiany klimatyczne, energia, demokracja środowiskowa, ochrona przyrody, lasy i zdrowie
- na rzecz poprawy dostępu do wymiaru sprawiedliwości w UE

Prawo na rzecz bardziej zielonej Europy

Zdobywanie wiedzy i doświadczenia
Wymiana dobrych praktyk
Poprawa dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących ochrony środowiska

W ramach projektu A2J EARL finansowanego przez Komisję Europejską w ramach projektu LIFE.

www.clientearth.org/access-justice-greener-europe

Geneza projektu

- silne ramy legislacyjne i regulacje nie zapewniają pożądaných rezultatów, ponieważ nie są prawidłowo realizowane
- koszt niewłaściwej realizacji unijnego prawa środowiska - 50 miliardów euro rocznie (zgodnie z szacunkami z 2011 r.)
- przewyższenie deficytu prawidłowej implementacji nie może ciążyć wyłącznie na organach publicznych

Obwieszczenie Komisji w sprawie dostępu do wymiaru sprawiedliwości w dziedzinie ochrony środowiska (2017/C 275/01)

Zapewnienie osobom prywatnym i organizacjom pozarządowym dostępu do wymiaru sprawiedliwości zgodnie z konwencją z Aarhus jest, obok wypełnienia międzynarodowego zobowiązania, **ważnym narzędziem umożliwiającym państwom członkowskim skuteczniejsze wykonywanie unijnych przepisów ochrony środowiska bez potrzeby interwencji ze strony Komisji.**

Cele projektu

Lepsza implementacja i stosowanie europejskiego prawa ochrony środowiska dzięki efektywnemu dostępowi do sprawiedliwości:

- podnoszenie świadomości co do istniejących już przepisów oraz orzecznictwa
- budowanie świadomości
- wyjaśnienie wyzwań oraz przeszkód związanych z dostępem do sprawiedliwości na poziomie UE oraz w państwach członkowskich
- informacja o możliwościach pokonania istniejących przeszkód prawnych

Beneficjenci: Justice and Environment oraz ClientEarth

- Austria
- Estonia
- Hiszpania
- Niemcy
- Słowacja
- Węgry
- Polska
- Francja

Działania w ramach projektu

1. Strona internetowa:

<https://www.pl.clientearth.org/prawo-na-rzecz-bardziej-zielonej-europy/>

2. Warsztat

3. Newsletter

4. Baza prawników działających w interesie publicznym

5. Praktyczny podręcznik zawierający
orzecznictwo TSUE oraz zalecenia Komitetu ds.
Przestrzegania Konwencji z Aarhus

6. Toolkit – syntetyczne informacje na temat
dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach
środowiskowych

7. Cyfrowa platforma informacyjna umożliwiająca zadanie pytania prawnikom

The screenshot shows a web browser window with the URL pl.clientearth.org/a2j/interaktywna-platforma.html. The page features the ClientEarth logo (Prawnicy dla Ziemi) and the Justice and Environment logo. A text box asks "Czego dotyczy Twoja sprawa?" (What is your issue related to?). Below this, three green buttons offer options: "dostęp do informacji o środowisku i jego ochronie (Access to Environmental Information)", "zaskarżenia działań lub zaniechań władzy publicznej (Challenging acts of public authorities)", and "zaskarżenia działań lub zaniechań osób prywatnych (Challenging acts of private persons)". A "Restart" button is located at the bottom left.

ClientEarth
Prawnicy dla Ziemi

JUSTICE AND ENVIRONMENT

Część projektu ATOJ EARL, finansowanego przez Komisję Europejską w ramach projektu LIFE

Czego dotyczy Twoja sprawa ?

Czego dotyczy Twoja sprawa ?
(What is your issue related to?)

dostęp do informacji o środowisku i jego ochronie
(Access to Environmental Information)

zaskarżenia działań lub zaniechań władzy publicznej
(Challenging acts of public authorities)

zaskarżenia działań lub zaniechań osób prywatnych
(Challenging acts of private persons)

← Restart

8. Webinar

W j. angielskim w dniu 26.09.2019 r. godz.
12:30-13:30 - “Challenging non-disclosure of
environmental information in Europe”

9. Szkolenia

8 szkoleń w największych Polskich miastach w 2019 r.
szkolenia prowadzone przez ClientEarth oraz ekspertów

Marzec 2020 r. – konferencja podsumowująca w Brukseli

**Dostęp do wymiaru
sprawiedliwości w sprawach
dotyczących ochrony
środowiska w prawie
Unii Europejskiej**

aktualne przepisy prawa ochrony środowiska A2J, jakie obowiązują w poszczególnych krajach UE, znacznie się od siebie różnią

- dotychczasowy sposób i opieranie się na rozwoju orzecznictwa TSUE
- wariant działań prawnych - instrument prawny poświęcony dostępowi do wymiaru sprawiedliwości
- wariant prawny skoncentrowany na konkretnych sektorach i dodaniu przepisów dot. dostępu w dziedzinach, w których zidentyfikowano określone problemy (przyroda, woda, odpady i powietrze)

Obwieszczenie Komisji w sprawie dostępu do wymiaru sprawiedliwości w dziedzinie ochrony środowiska (2017/C 275/01)

- ogłoszone w dzienniku urzędowym UE 18.8.2017 r.
- mimo **niewiążącego charakteru** - rola niezwykle istotna
- **Cel: ułatwienie społeczeństwu dostępu do sądów krajowych** poprzez wyjaśnienie wykładni obowiązujących wymogów prawnych
- przyczynia się **do lepszego stosowania prawa unijnego**
- zapewnia **pomoc państwom członkowskim, sądom krajowym, przedstawicielom zawodów prawniczych i społeczeństwa**

Źródła prawa unijnego

- Prawo pierwotne:

prawo traktatowe (TL, TFUE, TUE)

ogólne zasady stosowania prawa unijnego

orzecznictwo TSUE w konstruowaniu zasad ogólnych Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej

- Nieoznaczone akty prawne

- Prawo wtórne

Dyrektywa 2003/35/WE przewidująca udział społeczeństwa (Dz.U. L 156 z 25.6.2003, s. 17)

Dyrektywa 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za środowisko (Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 56)

rozporządzenie **(WE) nr 1367/2006** „Aarhus” (Dz.U. L 264 z 25.9.2006, s. 13)

- zakres ogranicza się do dostępu do wymiaru sprawiedliwości w odniesieniu do **decyzji, działań i zaniechań władz publicznych państw członkowskich**
- opiera się na orzecznictwie TSUE

- legitymacja procesowa,
- zakres kontroli sądowej
- skuteczne środki odwoławcze od decyzji, działań i zaniechań uznanych za nieprawidłowe z prawnego punktu widzenia,
- koszty postępowania sądowego,
- czy procedury są przeprowadzane terminowo i czy społeczeństwu zapewniono dostęp do praktycznych informacji.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

- **instytucja sądownicza Unii i europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej**
- składa się z dwóch sądów: Trybunału Sprawiedliwości i Sądu
- kontrola legalności aktów wspólnotowych i zapewnienie **jednolitej wykładni i stosowania prawa wspólnotowego**
- obowiązek pełnego stosowania przez krajowe organy administracji i sądy, w ramach ich właściwości, prawa Unii oraz ochrony praw przyznanych przez nie obywatelom (**bezpośrednie stosowanie prawa Unii**)
- poprzez niestosowanie jakichkolwiek sprzecznych z nim przepisów prawa krajowego, niezależnie od tego, czy są one wcześniejsze, czy późniejsze niż przepis Unii (**pierwszeństwo prawa Unii przed prawem krajowym**)

- skargi Komisji lub PC przeciwko innemu PC dopuszczającemu się uchybień w zakresie zobowiązań, jakie ciążą na nim na mocy Traktatów,
- skargi o stwierdzenie nieważności aktów prawnych UE,
- skargi na beczynność (zaniechanie działania) instytucji unijnych,
- skargi dotyczące odszkodowań za działania instytucji Unii lub pracowników Unii, związane z wykonywaniem ich funkcji,
- skargi w sporach Unii i funkcjonariuszy,
- wydaje tzw. **orzeczenia prejudycjalne**

Akty dot. skarżącego bezpośrednio i indywidualnie

- **bezpośrednio** jeżeli jednostka wykaże, że stanowi on bezpośrednią przyczynę zmiany jej sytuacji prawnej tj. wywołuje wobec niej skutki prawne bez pośrednictwa jakiegokolwiek innego środka
- **indywidualnie**, gdy spełnia on **warunki tzw. testu Plaumanna**, jeżeli akt ten obejmuje jednostkę ze względu na określone cechy osobiste lub szczególne okoliczności, które wyróżniają ją spośród wszystkich innych podmiotów i dzięki temu indywidualizuje go w analogiczny sposób jak adresata

A2J w sprawach dotyczących dostępu do informacji o środowisku

- Dyrektywa 2003/4/WE w sprawie dostępu do informacji o środowisku z 28 stycznia 2003 r.
- C-204/09, Flachglas Torgau GmbH/Republika Federalna Niemiec i C-279/12, Fish Legal i Emily Shirley/Information Commissioner i inni Definicja „władzy publicznej”
- C-673/13 P, Komisja/Stichting Greenpeace Nederland i PAN Europe i C-442/14, Bayer CropScience SA-NV and Stichting: Definicja „emisji do środowiska”
- C-71/14, East Sussex County Council/Information Commissioner i inni: Obowiązki przekazywania informacji

C-279/12 Fish Legal i Emily Shirley – definicja władzy publicznej

- **spółki wodne w Wielkiej Brytanii**
- czynnik decydujący o uznaniu określonych podmiotów za władze publiczne
- „czy podmiotom tym przyznano w mających do nich zastosowanie przepisach prawa krajowego uprawnienia wychodzące poza normy obowiązujące w stosunkach między podmiotami prawa prywatnego”
- ustalenie należy do sądu krajowego

- **szereg czynników:** czy powierzono im zadanie świadczenia usług użyteczności publicznej polegających na utrzymywaniu i poprawie stanu istniejącej infrastruktury wodnej i kanalizacyjnej oraz zaopatrywania w wodę lub też oczyszczania ścieków, które pociągają za sobą obowiązek przestrzegania dyrektyw środowiskowych UE
- korzystają z pewnych uprawnień pomagającym im wywiązać się z tych zadań: prawo do wywłaszczania, do ustanawiania czasowego zakazu podlewania, czy też do przyjmowania przepisów administracyjnych dotyczących będących w ich posiadaniu tras żeglownych lub działek

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w związku ze społeczną partycypacją

- Dyrektywa 2014/52/UE w sprawie ocen oddziaływania na środowisko z 16 kwietnia 2014;
- Dyrektywa 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych z 24 listopada 2010;
- Dyrektywa 2012/18/UE w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi (Seveso III) z 4 lipca 2012;
- Dyrektywa 92/43/EWG, dyrektywa siedliskowa z 21 maja 1992;

- Dyrektywa 2000/60/WE, ramowa dyrektywa wodna z 23 października 2000;
- Dyrektywa 2008/98/WE, dyrektywa ramowa w sprawie odpadów z 19 listopada 2008;
- Dyrektywa 2001/42/WE w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko z 21 czerwca 2001;
- Dyrektywa 2003/35/WE przewidująca udział społeczeństwa z 26 maja 2003;
- Dyrektywa 2009/147/WE, dyrektywa ptasia z 30 listopada 2009.

- C-75/08 Mellor: zaskarżenie braku OOŚ;
- **C-115/09 Trianel**, C-137/14 Komisja Europejska/ przeciwko Niemcy, C-72/12 Gemeinde Altrip, C-570/13 Gruber: ograniczenia legitymacji i zakresu odwołania wynikające z dyrektywy OOŚ;
- C-128/09 Boxus i in: pozwolenie na podejmowanie decyzji zatwierdzonych aktem ustawodawczym po dokonaniu OOŚ;
- **C-72/95 Kraaijeveld** i C-416/10 Križan i in: standard kontroli na podstawie dyrektywy OOŚ;

- C-243/15 Lesoochranárske zoskupenie VLK: legitymacja i zakres odwołania na podstawie dyrektywy siedliskowej;
- C-127/02 Waddenzee: standard odwołania na podstawie dyrektywy siedliskowej;
- **C-263/08 Djurgården**: udział we wcześniejszym postępowaniu nie stanowi warunku wstępnego legitymacji i kryteriów legitymacji NGO;
- C-664/15 Protect: zaskarżanie zezwoleń wodnych na podstawie ramowej dyrektywy wodnej

C-72/95, Kraaijeveld i inni

- prawa procesowe mają na celu zapewnienie skutecznego wdrażania unijnych przepisów dotyczących ochrony środowiska
- *w szczególności w przypadkach, w których władze wspólnotowe zobowiązują PC poprzez dyrektywę do określonego zachowania, **praktyczna skuteczność takiego aktu byłaby osłabiona, gdyby jednostki nie mogły się powołać na ten akt przed sądem***
- określone zachowanie - przeprowadzenie OOS obejmującej konsultacje społeczne
- decyzja, działanie lub zaniechanie władz publicznych naruszające prawo do udziału w podejmowaniu decyzji powodują powstanie prawa do wniesienia o przeprowadzenie kontroli sądowej

C-115/09 Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen eV przy udziale *Trianel*

- mimo zawartego w dyrektywie OOS pozwolenia PC na uzależnienie legitymacji osób fizycznych od wykazania naruszenia indywidualnego prawa publicznego, tego samego nie można wymagać od organizacji pozarządowych uznanych za należące do zainteresowanej społeczności
- odwołując się od decyzji wydanej na podstawie dyrektywy OOS **NGOs mogą powoływać się na naruszenia prawa UE celem ochrony interesu ogólnego**

C-263/08 Djurgården

- *proces decyzyjny w sprawach dotyczących środowiska naturalnego [...] różni się od odwołania do sądu i ma inny cel niż to odwołanie, które w razie potrzeby może zostać wniesione od decyzji podjętej w wyniku tego procesu*
- *dlatego członkowie zainteresowanej społeczności [...] powinni mieć prawo odwołania się od rozstrzygnięcia, w którym organ należący do systemu sądowego państwa członkowskiego orzekł w przedmiocie wniosku o wydanie zezwolenia na przedsięwzięcie, **i to niezależnie od roli, jaką mogli oni odegrać w procesie rozpatrywania rzeczzonego wniosku, uczestnicząc w postępowaniu przed tymże organem i przedstawiając przy tej okazji swoje stanowisko***

- szwedzki wymóg posiadania przez organizacje pozarządowe chcące uzyskać legitymację co najmniej 2000 członków wykracza poza granice swobody władz państwowych, gdyż w praktyce uniemożliwia dostęp do sądu wszystkim szwedzkim organizacjom z wyjątkiem dwóch
- obwieszczenie - **uzasadnienie to ma zastosowanie do wszystkich wymagań, które muszą spełnić organizacje pozarządowe**, aby uzyskać status członka zainteresowanej społeczności

C-243/15, Lesoochronárske zoskupenie VLK (Słowackie niedźwiedzie brunatne II)

- sprawa dotyczyła dyrektywy siedliskowej - wymogi zawarte w art. 9 ust. 2 KA w związku z art. 47 KPP mogłyby również mieć zastosowanie do tych obszarów prawa ochrony środowiska, w których nie występują szczególne wymogi w zakresie dostępu do wymiaru sprawiedliwości
- legitymacja *de lege* NGOs
- **uzasadnienie można zastosować do procesu podejmowania decyzji w innych obszarach unijnego prawa ochrony środowiska, jak np. woda lub odpady.**

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w zakresie decyzji, działań i zaniechań wpływających na środowisko

- Dyrektywa 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za środowisko z 21 kwietnia 2004;
- Dyrektywa 2000/60/WE, ramowa dyrektywa wodna z 23 października 2000;
- Dyrektywa 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza z 21 maja 2008;
- Dyrektywa 2016/2284/WE w sprawie krajowych pułapów emisji (KPE) z 31 grudnia 2016;
- Dyrektywa 92/43/EWG, dyrektywa siedliskowa z 21 maja 1992;
- Dyrektywa 2001/42/WE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko z 27 czerwca 2001.

- **C-237/07 Janecek** oraz **C-404/13 ClientEarth**: „Plany” w ujęciu dyrektywy w sprawie jakości powietrza;
- C-165 do C-167/09 Stichting Natuur en Milieu: „Programy” w ujęciu dyrektywy w sprawie krajowych poziomów emisji;
- C-529/15 Folk oraz C-129/16 Túrkevei Tejtermelő Kft: „Szkoda wyrządzona środowisku naturalnemu” w ujęciu dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko:

- C-41/11 Inter-Environnement Wallonie: „Oceny” na podstawie dyrektywy S00Ś;
- **C-664/15 Protect** : „Pozwolenia” na podstawie ramowej dyrektywy wodnej i legitymacja;
- **C-240/09 Lesoochranárske zoskupenie (Słowackie niedźwiedzie brunatne)**: Legitymacja;
- C-243/15 Lesoochranárske zoskupenie (Słowackie niedźwiedzie brunatne II): legitymacja

- UE transponowała art. 9 ust. 3 KA za ledwie jednym aktem ustawodawczym, dyrektywą w sprawie odpowiedzialności za środowisko, która zajmuje się szkodom (lub groźbą szkód) wyrządzonym środowisku naturalnemu
- orzecznictwo TSUE: niektóre kategorie decyzji przyjętych na podstawie dyrektyw UE objęte są badaniem przez sąd nawet wtedy, gdy dyrektywy te nie przewidują dostępu do wymiaru sprawiedliwości

C-237/07 Dieter Janecek przeciwko Freistaat Bayern

- pytanie prejudycjalne sądu niemieckiego oparte na wniosku osoby mieszkającej w pobliżu stacji pomiarów jakości powietrza
- pomiary wykazały, że lokalne emisje pyłów zawieszonych PM10 przekraczały dopuszczalne wartości o wiele częściej, niż wynika to z wielkości ustalonych w obowiązującym prawie krajowym, które oparte było o wymagania dyrektywy w sprawie jakości powietrza
- władza publiczna nakreśliła plan działań zgodnie z wymaganiami dyrektywy, jednak wnioskodawca zarzucił, że był on **niewystarczający, gdyż pomiary nadal przekraczały dopuszczalne wartości**

- art. 7 ust. 3 dyrektywy Rady 96/62/WE - obecnie art. 23 ust. 1 dyrektywy 2008/50/WE PE i Rady z 21.05.2008 w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy nakłada obowiązek sporządzenia planów działania „**zarówno w przypadku zagrożenia przekroczenia dopuszczalnych wartości, jak i w przypadku zagrożenia przekroczenia progów alarmowych**”
- bezpośrednio skuteczny przepis służącym interesowi publicznemu
- brak sporządzenia planu „*może stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzkiego*”
- w przypadku **niebezpieczeństwa przekroczenia** dopuszczalnych wartości lub progów alarmowych bezpośrednio dotknięte tym **jednostki** mogą domagać się od właściwych organów krajowych sporządzenia planu działań, także wówczas gdy na podstawie prawa krajowego przysługują im inne środki umożliwiające wystąpienie do tych organów o podjęcie środków w celu zwalczania zanieczyszczenia atmosferycznego
- sądy krajowe mogą zażądać od organów publicznych przyjęcia programu ochrony powietrza

C-404/13 ClientEarth przeciwko the Secretary of State for the Environment, Food and Rural Affairs

- wniosek CE w sprawie rewizji planu dot. jakości powietrza opracowanego przez Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej dla pewnych jego stref i aglomeracji
- podzielone zostało na 43 strefy i aglomeracje – w 40 naruszone były w 2010 r. jedna lub więcej z określonych w dyrektywie wartości dopuszczalnych **dla dwutlenku azotu**
- zgodnie z projektami planów ochrony jakości powietrza (z 2011 r.) - osiągnięcie zgodności z wartościami dopuszczalnymi nastąpi **po 2015 r.**
- CE wystąpił do SN o wydanie nakazu wymagającego od Secretary of State zweryfikowania projektów planów ochrony jakości powietrza w celu przedstawienia warunków jak najszybszego, nie późniejszego niż przed upływem 1 stycznia 2015 r., osiągnięcia zgodności w zakresie wartości dopuszczalnych dla dwutlenku azotu

- osoby fizyczne lub prawne (w tym NGOs) bezpośrednio dotknięte niebezpieczeństwem przekroczenia progów alarmowych powinny **mieć możliwość żądania od właściwych organów, w razie potrzeby na drodze sądowej**, sporządzenia planu dotyczącego jakości powietrza zgodnie z art. 23 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2008/50, w przypadku gdy państwo członkowskie nie zapewniło przestrzegania wymogów wynikających tej dyrektywy, przy czym nie wystąpiło też o odroczenie terminu

C-240/09 Słowackie niedźwiedzie brunatne

- wniosek stowarzyszenia o uznanie jego statusu „strony” post. administracyjnego dot. przyznania odstępstw od systemu ochrony takich gatunków jak niedźwiedź brunatny, dostępu do chronionych obszarów naturalnych czy też stosowania produktów chemicznych na tych obszarach
- nie uwzględniło owego wniosku i oddaliło odwołanie od tej decyzji odmownej; w skardze - art. 9 ust. 3 KA wywołuje skutek bezpośredni
- **art. 9 ust. 3 KA jest pozbawiony bezpośredniej skuteczności na gruncie prawa Unii**
- *zadaniem sądu krajowego jest **dokonanie** - w zakresie, w jakim jest to tylko możliwe - **wykładni przepisów proceduralnych** dotyczących przesłanek, które winny zostać spełnione, aby móc wszcząć postępowanie administracyjne lub **sądowe zgodnie z celami art. 9 ust. 3 KA, jak i z celem skutecznej ochrony sądowej uprawnień wynikających z prawa UE**, ażeby umożliwić organizacji zajmującej się ochroną środowiska, takiej jak LZ, zaskarżenie do sądu decyzji wydanej po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, które mogło być sprzeczne z unijnym prawem ochrony środowiska*

- dot. decyzji wydanej przez organ władzy zezwalającej na polowanie na niedźwiedzie brunatne w drodze odstąpienia od przepisów w sprawie ochrony gatunków określonych w dyrektywie siedliskowej - nie mają na celu ochrony indywidualnych osób, **lecz ochronę środowiska, a to leży w ogólnym interesie społecznym**
- skarżąca NGO zajmująca się ochroną środowiska ma prawo do ochrony sądowej w konkretnej sprawie, takiej jak zapewnienie wykonalności przepisów dyrektywy siedliskowej
- **ważne w przypadku ochrony środowiska naturalnego, trudne może być argumentowanie, że decyzje, działania lub zaniechania organów publicznych mogą mieć wpływ na konkretne prawa jednostek, takie jak prawa związane ze zdrowiem ludzi**

C-664/15 Protect

- uprawnienie NGO do zaskarżenia pozwolenia rozbudowy zakładu wytwarzającego śnieg, który korzystał ze zbiornika zasilanego wodami rzeki
- art. 4 ust. 1 lit. a) dyrektywy: *„nie ogranicza się do programowego sformułowania zwyczajnych celów planu gospodarowania, lecz **nakłada obowiązek zapobiegania pogarszaniu się stanu danej części wód**, który – jak tylko zostanie ustalony stan ekologiczny danej części wód masy wody – wywiera wiążące skutki względem państw członkowskich na każdym etapie procedury przepisanej przez tę dyrektywę, a w szczególności przy zatwierdzaniu konkretnych przedsięwzięć na podstawie systemu odstępstw przewidzianego w tymże art. 4”*

- celem przyświecającym dyrektywie było „zapewnienie ochrony środowiska, a w szczególności utrzymanie i poprawa jakości środowiska wodnego Unii”
- w związku z tym osoby fizyczne i prawne dotknięte pogorszeniem się stanu akwenów muszą mieć możliwość zaskarżenia niewydania przez władze krajowe pozwolenia zgodnego z wymaganiami dyrektywy

- pozwolenie na podjęcie decyzji może być objęte art. 9 ust. 2 KA jeśli nie można wykluczyć, że dane przedsięwzięcie będzie mieć znaczące negatywne oddziaływanie na stan wód, które są przedmiotem postępowania.
- jednakże po potwierdzeniu, że takie negatywne oddziaływanie nie wystąpi, zainteresowana społeczność musi nadal mieć dostęp do wymiaru sprawiedliwości zgodnie z art. 9 ust. 3
- granica między decyzjami objętymi zakresem art. 9 ust. 2 i art. 9 ust. 3 może być płynna

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w zakresie decyzji instytucji Unii

- Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. w sprawie zastosowania postanowień Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska do instytucji i organów Wspólnoty,
- Decyzja Rady (UE) 2018/881 z dnia 18 czerwca 2018 r. wzywająca Komisję do przedłożenia analizy opcji, jakimi Unia dysponuje, by zaradzić kwestiom podniesionym w ustaleniach Komitetu ds. Przestrzegania Konwencji z Aarhus w sprawie ACCC/C/2008/32 i, w stosownym przypadku, mając na uwadze wyniki analizy, wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1367/2006,

- Wyrok w sprawach połączonych od C-401/12 P do C-403/12 P, Rada i in./Vereniging Milieudefensie i Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht oraz wyrok w sprawach połączonych od C-404/12 P do C-405/12 P, Rada i Komisja /Stichting Natuur en Milieu i Pesticide Action Network Europe: Zgodność rozporządzenia Aarhus z Konwencją z Aarhus;
- Wyrok w sprawie T-33/16, TestBioTech/Komisja: Definicja „prawa ochrony środowiska”;
- Wyrok w sprawie T-12/17, MMellifera eV, Vereinigung für wesensgemäße Bienenhaltung/Komisja oraz wyrok w sprawie T-529/09, Indywidualnie adresowane akty;
- Wyrok w sprawie T-177/13, TestBioTech eV i in./Komisja: Skutki wewnętrznej procedury odwoławczej;
- Wyrok w sprawie C-583/11P, Inuit Tapiriit Kanatami i in. przeciwko Parlamentowi Europejskiemu i Radzie Unii Europejskiej oraz T-262/10, Microban International Ltd i Microban (Europe) Ltd przeciwko Komisja Europejska: Definicja „aktu regulacyjnego”, „środków wykonawczych” i „bezpośredniego oddziaływania”;

- Wyrok w sprawie C-274/12, Telefónica SA/Komisja oraz C-456/13P, T & L Sugars Ltd i Sidul Açúcares, Unipessoal Lda/Komisja: dalej o środkach wykonawczych;
- Wyrok w sprawie C-25/62, Plaumann/Komisja: Definicja indywidualnego „oddziaływania”;
- Wyrok w sprawie T-177/01, Jégo-Quééré & Cie SA/Komisja; wyrok w sprawie C-321/95 Stichting Greenpeace Council (Greenpeace International) i in./Komisja Wspólnot Europejskich oraz T-236/04, European Environmental Bureau (EEB) i Stichting Natuur en Milieu/Komisja: Zastosowanie pojęcia „indywidualnego oddziaływania” do organizacji pozarządowych;
- Wyrok w sprawie T-600/15, Pesticide Action Network Europe (PAN Europe) i in./Komisja: Zastosowanie pojęcia bezpośredniego oddziaływania do organizacji pozarządowych;

Sposoby zaskarżenia decyzji instytucji unijnych w sprawach dotyczących środowiska

- wewnętrzna procedura odwoławcza w instytucji, które podjęła decyzję, na podstawie art. 10 rozporządzenia Aarhus, poprzedzająca postępowanie przed sądami UE zgodnie z art. 12 rozporządzenia;
- skarga złożona bezpośrednio do sądów europejskich na podstawie art. 263 akapit czwarty TFUE:

Każda osoba fizyczna lub prawna może wnieść, na warunkach przewidzianych w akapitach pierwszym i drugim, skargę na akty, których jest adresatem lub które dotyczą jej bezpośrednio i indywidualnie oraz na akty regulacyjne, które dotyczą jej bezpośrednio i nie wymagają środków wykonawczych.

zalecenia ACCC/C/2008/32 (Unia Europejska)

- ACCC potępił zbyt rygorystyczne podejście TSUE w zakresie kryteriów legitymacji procesowej na podstawie art. 263 akapit czwarty TFUE
- doktryna Plaumanna, zgodnie z którą nakłada się na skarżącego obowiązek wykazania, iż akt wpłynął na jego sytuację prawną ze względu na sytuację faktyczną, która odróżnia go od wszelkich innych osób, **uniemożliwiła członkom społeczeństwa zaskarżenie aktów dotyczących zdrowia lub środowiska**
- uznał, że orzecznictwo TSUE w zakresie pojęcia „indywidualnego oddziaływania” nie wdrożyło odpowiednio wymogów wynikających z art. 9 ust. 3, jako że w swojej wykładni art. 263 akapit czwarty TFUE nie wzięło pod uwagę wejścia w życie konwencji

Dziękuję za uwagę

Małgorzata Kwiędacz-Palosz
Lawyer, Environmental Democracy
t. +48 22 307 01 84

mkwiedacz@clientearth.org

Rozporządzenie EUTR a dostęp do wymiaru sprawiedliwości

Dr Łukasz Walter

Wrzesień 2019

EUTR – Przedmiot Rozporządzenia

ARTYKUŁ 1:

Rozporządzenie ustanawia obowiązki **podmiotów** wprowadzających **drewno i produkty z drewna** po raz pierwszy do obrotu na rynku wewnętrznym, a także obowiązki **podmiotów handlowych**

DREWNO/PRODUKTY Z DREWNA

Timber Regulation - Forests | L_2010295PL01002301. X

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32010R0995&from=EN

Początek

Artykuł 1 - Przedmiot

Artykuł 2 - Definicje

Artykuł 3 - Status drewna i produktów z drewna objętych FLEGT i CITES

Artykuł 4 - Obowiązki podmiotów

Artykuł 5 - Obowiązek identyfikowalności

Artykuł 6 - Systemy zasad należytej staranności

Artykuł 7 - Właściwe organy

Artykuł 8 - Organizacje monitorujące

Artykuł 9 - Wykaz organizacji monitorujących

Artykuł 10 - Kontrola podmiotów

Artykuł 11 - Zapisy z kontroli

Artykuł 12 - Współpraca

Artykuł 13 - Pomoc techniczna, doradztwo i wymiana informacji

Artykuł 14 - Zmiany w załączniku

Artykuł 15 - Wykonywanie oddelegowanych uprawnień

Artykuł 16 - Odwołanie delegacji uprawnień

Artykuł 17 - Sprzeciw wobec aktów delegowanych

Artykuł 18 - Komitet

Artykuł 19 - Sankcje

Artykuł 20 - Składanie sprawozdań

Artykuł 21 - Wejście w życie i stosowanie

ZALĄCZNIK

Dz.U. L 347 z 30.12.2005, s. 1.
Dz.U. L 61 z 3.3.1997, s. 1.
Dz.U. L 41 z 14.2.2003, s. 26.
Dz.U. L 184 z 17.7.1999, s. 23.
Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3.
Dz.U. L 144 z 4.6.1997, s. 19.

ZALĄCZNIK

Drewno i produkty z drewna, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, sklasyfikowane w Nomenklaturze scalonej określonej w załączniku I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87

- 4401 Drewno opalowe w postaci kłód, szczep, gałęzi, wiązek chrusu lub w podobnych postaciach; drewno w postaci wiórów lub kawałków; trociny, drewno odpadowe i ścinki drewniane, nawet aglomerowane w kłody, brykiety, granulki lub w podobne formy
- 4403 Drewno surowe, nawet pozbawione kory lub biele, lub zgrubnie obrobione
- 4406 Podkłady kolejowe lub tramwajowe, z drewna
- 4407 Drewno przetarte lub strugane wzdłużnie, skrawane warstwami lub okorowane, nawet strugane, szlifowane lub łączone stykowo, o grubości przekraczającej 6 mm
- 4408 Arkusze na formy (włącznie z otrzymanymi przez cięcie drewna warstwowego), na sklejkę lub na podobne drewno warstwowe i inne drewno, przetarte wzdłużnie, skrawane warstwami lub okorowane, nawet strugane, szlifowane, łączone na długość lub łączone stykowo, o grubości nieprzekraczającej 6 mm
- 4409 Drewno (włącznie z klepkami i listwami na parkiet, niepołączonymi), kształtowane w sposób ciągły (z wypustem, rowkiem, ze ściętymi krawędziami, zaokrąglone, ze złączami w jaskółczy ogon i podobne) wzdłuż dowolnej krawędzi, końców lub powierzchni, nawet strugane, szlifowane lub łączone stykowo
- 4410 Płyta wiórowa, płyta o wiórach zorientowanych („oriented strand board” OSB) i podobna płyta (na przykład płyta płatkowa (płyta ze średnioużytych wiórów „waferboard”) z drewna lub pozostałych zdrewniałych materiałów, nawet aglomerowanych żywicami lub innymi organicznymi substancjami wiążącymi
- 4411 Płyta pilśniowa, z drewna lub pozostałych zdrewniałych materiałów, nawet związana za pomocą żywicy lub innych substancji organicznych
- 4412 Sklejka, płyty fornirowane i podobne drewno warstwowe
- 4413 00 Drewno utwardzone w postaci bloków, płyt, desek lub kształowników profilowanych
- 4414 00 Ramy do obrazów, fotografii, luster lub podobnych przedmiotów, drewniane
- 4415 Skrzynie, pudła, klatki, bębny i podobne opakowania, z drewna; bębny do kabli, z drewna; palety, palety skrzyniowe i pozostałe platformy załadunkowe, z drewna; nadstawki do palet płaskich, z drewna
(Materiały nie przeznaczone do pakowania stosowane wyłącznie jako materiał do pakowania w celu wspierania, ochrony lub transportu innych produktów wprowadzanych na rynek)
- 4416 00 00 Beczki, barylki, kadziny, cebrzy i pozostałe wyroby bednarskie oraz ich części, z drewna, włącznie z klepkami
- 4418 Wyroby stolarskie i ciesielskie dla budownictwa, z drewna, włącznie z drewnianymi płytami komórkowymi, połączonymi płytami parkietowymi, dachówkami i gontami
- Ścier z drewna i papier określone w rozdziałach 47 i 48 Nomenklatury scalonej, z wyjątkiem produktów z bambusa i produktów z odzysku (makulatura i odpady)
- 9403 30, 9403 40, 9403 50 00, 9403 60 i 9403 90 30 meble drewniane
- 9406 00 20 Budyńki prefabrykowane

(¹) Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej (Dz.U. L 256 z 7.9.1987, s. 1).

PODMIOT (OPERATOR)

- Ten, kto **wprowadza drewno do obrotu.**
- Musi wypełniać obowiązek postępowania z należytą starannością (**due diligence**) przy wprowadzaniu drewna do obrotu.

PODMIOT HANDLOWY (TRADER)

- Ten, kto w ramach działalności handlowej kupuje/sprzedaje drewno już wcześniej wprowadzone do obrotu
- Obowiązek **zbierania informacji** o dostawcach
- Obowiązek **przechowywania informacji** przez 5 lat

EUTR – główne obowiązki

- **Zakaz** wprowadzania do obrotu nielegalnie pozyskanego drewna
- Obowiązek postępowania z należytą starannością (**due diligence**) przy wprowadzaniu drewna do obrotu

Legalnie/nielegalnie pozyskane drewno

- **Legalnie pozyskane** – pozyskane zgodnie z mającym zastosowaniem ustawodawstwem kraju pozyskania
- **Nielegalnie pozyskane** – pozyskane z naruszeniem mającego zastosowanie ustawodawstwem kraju pozyskania

OCENA RYZYKA

Należyta
staranność
(due
diligence)

OGRANICZENIE RYZYKA

INFORMACJA

Sankcje wg EUTR

- **Powinny być:** skuteczne, proporcjonalne i odstraszające
- **Mogą obejmować:**
  - Grzywny
  - Konfiskatę drewna i produktów z drewna
  - Natychmiastowe zawieszenie zezwolenia na prowadzenie działalności handlowej

KARY PRZEWIDZIANE W POLSCE

- **20 000 – 500 000 PLN** - wprowadzenie nielegalnie pozyskanego drewna do obrotu
- **5 000 – 500 000 PLN** – niespełnianie obowiązków związanych z dochowaniem należytej staranności
- **5 000 – 20 000 PLN** – niedochowanie obowiązków związanych z przechowywaniem informacji lub przekazywaniem informacji organom inspekcji ochrony środowiska

Dane identyfikujące podmiot, którego dotyczy uzasadnione zastrzeżenie

Dane organizacji lub osoby składającej uzasadnione zastrzeżenie (pełna nazwa, adres, dane kontaktowe)

Wskazanie, czego dotyczy naruszenie

Rodzaj dowodów

Określenie przepisów prawa w państwie, w którym miała miejsce wycinka

Miejsce naruszenia przepisów

Wolumen i rodzaj drewna

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości ?

Sytuacja 1:

Urząd nie wszczyna kontroli

Sytuacja 2:

Urząd wszczyna kontrolę, ale w jej wyniku nie stwierdza naruszenia EUTR

Sytuacja 3:

Urząd wszczyna kontrolę, stwierdza naruszenie EUTR, ale nakłada b. niską karę

ETAPY IMPLEMENTACJI EUTR

BRAK REGULACJI
KRAJOWYCH

Wprowadzanie i
wzmocnienie
przepisów
dotyczących
sankcji za
nieprzestrzeganie
przepisów EUTR

WYZWANIE NA
PRZYSZŁOŚĆ:
Konieczność
wzmocnienia
kontroli
społecznej,
administracyjnej i
sądowej

Dziękuję za uwagę

dr Łukasz Walter

lwalter@clientearth.org

**Dostęp do wymiaru sprawiedliwości
w Konwencji z Aarhus**

Rola Komitetu ds. Przestrzegania Konwencji z Aarhus

R.PR. DR OLGA ŁACHACZ

Konwencja z Aarhus w porządku prawnomiędzynarodowym

- ▶ Społeczność międzynarodowa wobec ochrony środowiska
- ▶ Prawo międzynarodowe a prawo wewnętrzne państw
- ▶ Umowa międzynarodowa = konwencja, traktat

- ▶ Normy
- ▶ Procedury
- ▶ Instytucje stojące na straży porządku prawnego

Geneza Konwencji

- ▶ Inicjatywa: Europejska Komisja Gospodarcza ONZ
- ▶ Data podpisania: 25 czerwca 1998 r.
- ▶ Liczba stron obecnie: 47 państw
- ▶ Wejście w życie: 30 października 2001 r. (po 90 dniach od złożenia 16-ego dokumentu ratyfikacyjnego)
- ▶ Polska podpisała Konwencję w 1998 r., a ratyfikacja nastąpiła 15 lutego 2002 r.

Udział organizacji pozarządowych w tworzeniu Konwencji

- ▶ Koalicja ekologicznych NGO's uczestniczyła w pracach przygotowawczych Konwencji na wszystkich etapach
- ▶ Łącznie z przedstawicielami państw (Polski, Niemiec, Norwegii oraz Rosji) grupa negocjatorów liczyła 8 osób i przygotowała wstępną wersję aktu, następnie podczas 10 sesji roboczych
- ▶ Później, reprezentacja Koalicji NGO's liczyła 4 osoby i korzystała z praw proceduralnych (m.in. zgłaszanie propozycji i poprawek), poza prawem do głosowania
- ▶ Grupy społeczne -> jeden z adresatów Konwencji

„Udział społeczeństwa” – rola organizacji pozarządowych

- ▶ Gwarantują, że sprawy istotne społecznie pozostają na pierwszym planie debaty publicznej
- ▶ Są „strażnikiem” wprowadzanych w państwie rozwiązań prawnych
- ▶ Wspierają implementację standardów międzynarodowych, dokonują ich ewaluacji, monitorują
- ▶ Tworzą tzw. „dobre praktyki” będące podstawą postulatów zmian i reform w zakresie środowiska
- ▶ Udział społeczny w rządzeniu państwem jest miernikiem jakości państwa pod względem rozwoju społeczeństwa obywatelskiego
- ▶ W świetle standardów demokratycznych rządy powinny współpracować z NGOs zamiast z nimi konkurować

Charakterystyka Konwencji

- ▶ Akt z zakresu praw człowieka: tworzy zobowiązania państw wobec społeczeństwa
- ▶ Art. 9 Konstytucji: RP przestrzega wiążącego ją prawa międzynarodowego
- ▶ Art. 91 Konstytucji: Ratyfikowana umowa międzynarodowa, po jej ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, stanowi część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana, chyba że jej stosowanie jest uzależnione od wydania ustawy.
- ▶ Zakres stosowania Konwencji: akt regionalny
- ▶ Czy Konwencja może być stosowana bezpośrednio? -> wymaga implementacji

Cel – art. 1

- ▶ „W celu przyczynienia się do ochrony **prawa każdej osoby, z obecnego oraz przyszłych pokoleń, do życia w środowisku odpowiednim dla jej zdrowia i pomyślności**, każda ze Stron zagwarantuje, w sprawach dotyczących środowiska, **uprawnienia do dostępu do informacji, udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępu do wymiaru sprawiedliwości** zgodnie z postanowieniami niniejszej Konwencji”

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości – 3 filar Konwencji

- ▶ Prawo dostępu do wymiaru sprawiedliwości oznacza możliwość kwestionowania decyzji, zaniechań lub działań, które mogą stanowić naruszenie Konwencji
- ▶ Konwencja w art. 9 odwołuje się w niektórych miejscach do prawa krajowego – oznacza to, że państwa mają pewien margines swobody w realizacji celów Konwencji, ale nie mogą tego celu unicestwić
- ▶ Prawo to koresponduje z gwarancjami słusznego procesu wyrażonymi np. w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka

Art. 9 – zakres przedmiotowy

- ▶ Ust. 1. – gdy żądanie informacji nie zostało rozpatrzone, niesłusznie odrzucone w całości lub w części, załatwione nieodpowiednio -> dostęp do procedury odwoławczej przed niezależnym i bezstronnym sądem
- ▶ Ust. 2 – kwestionowanie legalności z przyczyn merytorycznych lub formalnych każdej decyzji, działania lub zaniechania w sprawach dotyczących udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji dot. Środowiska -> dostęp do procedury odwoławczej przed niezależnym i bezstronnym sądem
- ▶ Ust. 3 – dostęp do administracyjnej lub sądowej procedury w celu kwestionowania działań lub zaniechań osób prywatnych lub władz publicznych naruszających przepisy prawa krajowego w dziedzinie środowiska

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości – art. 9 Konwencji - podmioty

- ▶ Ust. 1 – adresaci: „każda osoba”, gdy żądanie udzielenia informacji zostało....
- ▶ Ust. 2 – adresaci: „członkowie zainteresowanej społeczności” mający *wystarczający interes*, alternatywnie powołujący się na *naruszenie uprawnień*
- ▶ Ust. 3 – adresaci: „członkowie społeczeństwa spełniający wymagania (...) prawa krajowego”

„zainteresowana społeczność” (ust. 2)

- ▶ Definicja zawarta w art. 2 ust. 5 Konwencji – „część społeczeństwa dotknięta skutkami lub może być dotknięta skutkami”; ma interes w podejmowanej decyzji dotyczącej środowiska; => **organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony środowiska** – prawo dostępu do wymiaru sprawiedliwości przysługuje automatycznie
- ▶ Organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony środowiska zawsze mają tzw. wystarczający interes
- ▶ Wg Komitetu: organizacja pozarządowa nie musi mieć w statucie zapisanego celu polegającego na ochronie środowiska. Może to wynikać z jej faktycznej działalności i innych przesłanek
- ▶ Państwa nie mogą w tym zakresie tworzyć wymogów, które byłyby sprzeczne z celami Konwencji

-
- **Interes zbiorowy:** Organizacja zajmująca się ochroną środowiska daje wyraz interesowi zbiorowemu i może posiadać wyższy poziom wiedzy technicznej niż poziom, który mogłyby reprezentować jednostki.
  - **Interes wymiaru sprawiedliwości:** pojedyncza skarga wniesiona przez organizację zajmującą się ochroną środowiska może zastąpić nadmierną liczbę odpowiadających jej pojedynczych skarg. Skutkiem wniesienia takiej pojedynczej skargi może być ukierunkowanie procesu, zmniejszenie liczby spraw toczących się przed sądami oraz poprawa wydajności pozwalająca na wymierzanie sprawiedliwości i ochronę praw bez nadmiernego obciążania sądów.
  - **Interes organów władzy publicznej/jakość prawa:** włączenie organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska w proces decyzyjny zarówno na etapie administracyjnym, jak i sądowym, poprawia jakość decyzji podejmowanych przez organy władzy publicznej, wzmacnia legitymację do ich podejmowania, a także poprawia skuteczność procedur, które mają na celu zapobieganie szkodom w środowisku naturalnym.

„Naruszenie uprawnień”

- ▶ Do państw członkowskich należy określenie, jakie są prawa, których naruszenie może być przedmiotem zaskarżenia w dziedzinie środowiska naturalnego, jednak dokonując tego określenia, państwa nie mogą pozbawić organizacji działających na rzecz ochrony środowiska, możliwości odgrywania roli przysługującej im zgodnie z Konwencją.
- ▶ Z powyższego wynika przede wszystkim, że pojęcie „naruszenie prawa” nie może zależeć od warunków, które mogą być spełnione tylko przez inne osoby fizyczne lub prawne, takich jak np. warunek bycia bliższym lub dalszym sąsiadem instalacji lub warunek odczuwania w ten czy inny sposób skutków jej działania.

Cd. ust. 2

- ▶ Organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną środowiska znajdują się w wyjątkowo uprzywilejowanej pozycji.
- ▶ Okoliczność, że prawo dostępu do wymiaru sprawiedliwości ma być przyznane „zgodnie z (...) krajowym systemem prawnym”, nie oznacza, że państwa członkowskie posiadają dodatkowe pole manewru przy transponowaniu tego przepisu. Sformułowanie to służy jedynie podkreśleniu, że przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości stosuje się w ramach procesowych każdego z państw. Tak więc zarówno osoby prawne, jak i fizyczne podlegają stanowiącym część krajowego prawa procesowego normalnym zasadom jurysdykcji sądów krajowych, terminom procesowym, czy też wymogom dotyczącym zdolności prawnej.

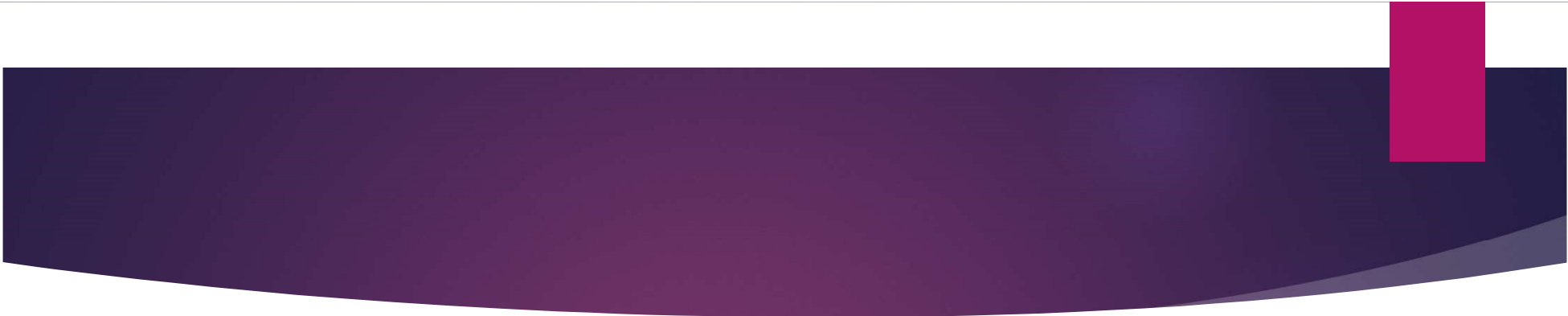
Rola Komitetu ds. Przestrzegania Konwencji

- ▶ Działa od 2002 roku, na podstawie art. 15 Konwencji, utworzony podczas spotkania państw stron Konwencji
- ▶ „Mechanizm o charakterze niespornym, niesądowym i doradczym”
- ▶ Państwa oraz grupy społeczne mogą zgłaszać Komitetowi problemy dotyczące przestrzegania Konwencji przez inne państwa
- ▶ Grupy społeczne mogą powiadamiać Komitet o trudnościach związanych z przestrzeganiem Konwencji
- ▶ Sam Komitet ma inicjatywę w zakresie dostrzegania problemów i formułowania rekomendacji wobec państw
- ▶ Komitet może wydać opinię o charakterze doradczym. Jego rekomendacje nie są wiążące, ale mogą stanowić argument w postępowaniach sądowych

Skład i kompetencje

- ▶ 9 członków, nie więcej niż 1 z danego państwa
- ▶ Wymogi: wiedza i doświadczenie związane z tematyką regulowaną przez Konwencję
- ▶ Członkowie są wybierani przez Spotkanie Państw Stron na podstawie nominacji państw
- ▶ Komitet przygotowuje raporty z implementacji i przestrzegania przepisów Konwencji przez państwa, które są dostępne publicznie
- ▶ Najwięcej powiadomień pochodzi od grup społecznych, zdecydowanie mniej od państw stron

Dziękuję za uwagę.

Rola organizacji pozarządowych
na przykładzie interwencji przyrodniczych WWF Polska
- zarys problematyki

Piotr Chmielewski
Warszawa, 25 września 2019 r.

Czym są interwencje przyrodnicze?

- I. **Udział w postępowaniach administracyjnych i sędowoadministracyjnych z zakresu ochrony środowiska i ochrony przyrody;**
- II. **Spotkania z interesariuszami w celu przekonania ich do zaprzestania działań szkodzących środowisku;**
- III. **Zapewnienie „narzędzia interwencyjnego”;**
- IV. **Nagłaśnianie spaw w mediach lokalnych i ogólnopolskich.**

Udział w postępowaniach administracyjnych

1. Wniosek Podlaskiej Izby Rolniczej z dn. 7.11.2018 r. do GDOŚ o wydanie zezwolenia na odstępstwo od zakazu umyślnego zabijania 7 osobników wilka bytujących na terenie gmin: Bielsk Podlaski, Dubicze Cerkiewne, Hajnówka i Sidra.
2. Decyzja GDOŚ DZP-WG.6401.08.5.2019.bp z dn. 20 maja 2019 r.

Udział w postępowaniach administracyjnych

Udział na prawach strony w postępowaniach administracyjnych prowadzonych w trybie art. 60 ust.3 pkt. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody w sprawie ustanowienia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania wokół gniazd sóweczki (*Glaucidium passerinum*).

Udział w postępowaniach sądownoadministracyjnych

- I. Wyrok WSA w Białymstoku - II SA/Bk 28/18
- II. Wyrok WSA w Białymstoku - II SA/Bk 47/18
- III. Wyrok WSA w Białymstoku - II SA/Bk 123/18
- IV. Wyrok WSA w Białymstoku - II SA/Bk 135/18

„Piszę do państwa,
ponieważ nie wiem kto może mi pomóc. Organy
państwowe (takie jak ochrona środowiska) nie
chcą z zaangażowaniem zająć się sprawą”

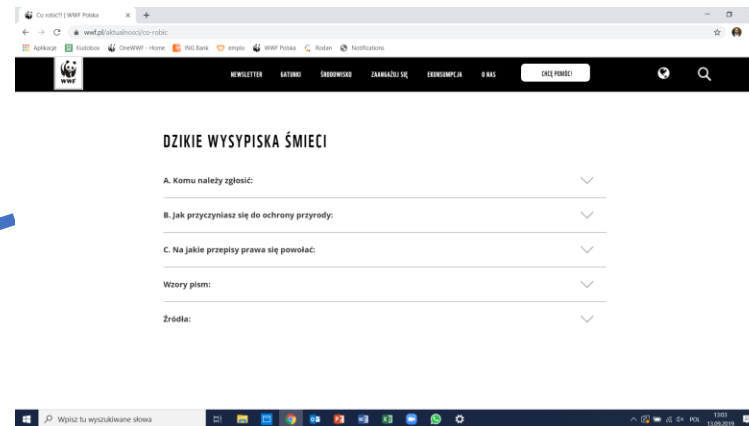
**„Prosimy o pomoc w rozwiązaniu problemu i
zaprzestaniu dewastacji środowiska wodnego”**

„Szukam pomocy organizacji, którym nie jest obojętne w jaki sposób gospodarze/władza wykorzystuje środki unijne rozwijając turystykę kosztem środowiska naturalnego”

„Zwracam się do Państwa z prośbą o jak najszybszą interwencję - nasze drzewa umierają”

Stan obecny

10-15 zgłoszeń/miesiąc

32

